

Sarımsak Yetiřtiriciliđi Çiftçi Brořürü(Gùlay BEŐİRLİ-Yalova-2002)

Sarımsak yemeklik ve ilaç olarak kullanımı en eski olan bir sebze türü olup, çok vitaminli, besin değeri yüksek, insan sağlığı açısından yararlıdır.

YETİŐTİRME İSTEKLERİ

İlman iklimden hoşlanan sarımsak diş halinde iken - 10° bitki halinde iken - 3 ile - 4 dereceye kadar düşük sıcaklıklara dayanıklılık gösterir. 25 derecenin üstündeki sıcaklıklar gelişmeyi yavaşlatır. Optimum gelişme sıcaklıkları 15-20°C' dir. Sarımsaklarda çiçeklenmenin az olması diş verimini arttırır. Bunu sağlamak için dikkat edilmesi gereken hususlar sulamanın az olması veya hiç yapılmaması,sıcaklığın biraz yüksek olması ve suni gübrelerin yeteri kadar verilmesidir.

TOPRAK ve GÜBRELEME

Sarımsak az miktarda humus ihtiva eden kumlu tınlı toprakları tercih eder. Suni gübrelerden hoşlanır. Fazla ağır killi ve su tutan topraklarda başlar gelişemez, çok kuru topraklarda da küçük ve cılız kalır. Gelişmenin ilk dönemlerinde fazla olan azot ihtiyacı gittikçe azalarak son dönemde potasyuma olan ihtiyaç artar. Üretim için kullanılacak bitki besin maddeleri, yaptırılan toprak analizleri sonucunda, önerilen miktarlarda kullanılmalıdır. Yetiştirme döneminde yetersiz, bitki besin maddesi kullanılır ise, dişler küçük kalıp sayıları çoğalır ve başların depolanma müddeti kısılır.

YETİŐTİRİCİLİĐİ

Sarımsak kùltür sebzeleri arasında tohum bağlamayan nadir türlerdendir. Bu nedenle üretimi başı oluşturan dişler ile yapılır. Üretimde kullanılacak diř iriliği, elde edilecek ürünün baş iriliğini doğrudan etkileyen bir faktördür. Bu nedenle, üretimde 1.5-3.5 gram büyüklüğündeki dişler kullanılmalıdır. Zayıf ve küçük dişler güçlü bitkiler oluşturamaz ve verimi düşürür. Fazla iri dişler ise, erken çiçek sapı meydana getirir. Sarımsak dişleri tek ve çok sıralı dikilebilir. Çok sıralı dikimde dekardan daha fazla ürün alınır. Tek sıralı dikim için kullanılacak orta irilikteki diř miktarı 55-60 kg iken, çok sıralı dikimde bu miktar 75-90 kg'a çıkmaktadır. Çok sıralı dikimde mesafe 10x10 cm olup dikim derinliği ise 3 - 4 cm' dir. Yađmur suyundan yararlanılarak yapılan kıraç koşullardaki yetiştiricilikte 2 ila 3 çapa yeterlidir. Düzenli sulama şartlarında her sulamadan sonra çapa yapılmalıdır. Sarımsaklar ılıman iklimlerde Kasım ayından itibaren, kışı sert geçen yerlerde Mart-Nisan aylarında dikilir. Dikim, elle yapılabil-diđi gibi, bu amaçla geliştirilmiş dikim makinaları ile de yapılabilir. Sarımsaklarda yabancı ot kontrolü önemlidir. Küçük üretim alanlarında mekanik olarak elle yabancı ot kontrolü yapılabilir. Ancak, geniş üretim alanlarında yabancı ot kontrolü herbisitlerle yapılmalıdır. Herbisitler üç farklı dönemde uygulanır. Birinci dönem, dikim öncesi arazi boşken; ikinci dönem, dişler dikildikten sonra çimlenerek toprak yüzeyine henüz çıkmadığı dikim sonrası dönem ve üçüncü dönem ise; bitkilerin 2-6 yapraklı olduğu dönemdir. Sarımsak yetiştiriciliğinde en önemli sorunlardan birisi de kök ur nematotlarıdır. Herbisitlerin ve diğer ilaçların kullanımında dikkatli olunmalı ve bu konuda Tarım ve Köy İşleri bakanlığı Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerin-den yardım istenmelidir.

HASAT

Sarımsak başlarının olgunlaşma zamanı, dikim zamanına bağlı olarak değişir. Taze yeşil sarımsaklar en erken Şubat sonunda en geç Haziran başında hasat edilir. Kuru tüketim için başlar; Mayıs sonu Haziran başında, geç ekimde ise Temmuz sonu Ağustos başında hasat edilir. Elde edilen ürün miktarı 700-1400 kg/da'dır. Hasat öncesi sarımsak sapsarı yatırılarak dışların daha iyi olgunlaşması sağlanır. Sapsarı iyice kuruyunca güneşli ve kuru bir havada çapa ile çıkarılabildiği gibi, traktör kuyruk milinden aldığı güç ile çalışan sarımsak söküm makinaları ile de sökülebilir. Hasat, ürünün baş kalitesini bozmamak amacı ile kesinlikle elle çekilerek yapılmamalıdır. Ürün 4 ila 5 gün tarlada bırakılarak kurutulmalıdır. Yağışlı bölgelerde ise; kurutma sökülen bitkilerin kapalı yerlerde serilerek yapılır. Kurumuş başların pazarlanması 3 şekildedir. Birinci. şekil; sapsarı ve kökleri kesilmiş başların dökme olarak naylon torba ve kasalar içinde en çok 50 kg lık ambalajlarla pazarlanmasıdır. İkinci şekil; kökleri kesilmiş 10 ila 15 adet sarımsak sapsarılarından bağlanarak örgü ya da demet halinde sunulması ve üçüncü şekil ise; kök ve sap kısmı kesilmiş başların, belli ağırlıklarda, bu amaçla geliştirilmiş file ve strafor kaplar içinde pazarlanmasıdır.